

Rehabilitacja urologiczna powinna być integralną częścią leczenia

Violetta Madeja

Rehabilitacja urologiczna to ważny element terapii pacjentów zmagających się z rakiem prostaty. Jak podkreślają eksperci, jest ona nieodzowna m.in. przed i po zabiegach radykalnej prostatektomii. I choć coraz bardziej świadomi są tego i pacjenci, i lekarze, to rehabilitacja urologiczna nadal pozostaje poza systemowym postępowaniem z pacjentem z nowotworem prostaty i poza refundacją, przez co dostęp do niej jest mocno ograniczony.

Fot. Peakstock - stock.adobe.com

Rak prostaty to jeden z najczęściej diagnozowanych nowotworów u mężczyzn. Jeśli zostanie wcześniej wykryty, pacjent może zostać poddany leczeniu radykalnemu, które polega na przeprowadzeniu zabiegu prostatektomii z użyciem metody tradycyjnej, tzw. otwartej, laparoskopowej bądź z wykorzystaniem robota chirurgicznego.

Z raportu „Chirurgia robotowa w Polsce” wynika, że tylko w 2020 roku w Polsce przeprowadzono 7483 prostatektomie radykalne, z czego zdecydowana większość – odpowiednio 45 proc. oraz 38 proc. – zrealizowana została z wykorzystaniem laparoskopii i tzw. metody otwartej, gdzie ta ostatnia w porównaniu do chirurgii robotowej charakteryzuje się zdecydowanie mniejszą precyzją i jednocześnie większą inwazyjnością. Eksperci wskazują, że dla operowanych pacjentów rehabilitacja urologiczna to „must have”.

– Nie oznacza to jednak, że pacjenci poddani operacji z wykorzystaniem robota nie będą wymagali rehabilitacji urologicznej. Nie możemy liczyć na to, że samym zakupem robota chirurgicznego będziemy mogli podnieść wyniki leczenia. To, czy pacjent operowany z wykorzystaniem robota będzie potrzebował rehabilitacji czy też nie, zależy od wielu czynników,

między innymi od tego, jak operacja zostanie przeprowadzona i na jakim poziomie wyszkolenia był operator – mówi dr n. med. Paweł Salwa, twórca i dyrektor Polskiego Centrum Urologii Robotycznej w Szpitalu Medicover w Warszawie. Jednocześnie dodaje, że metody mniej inwazyjne, w tym chirurgia robotowa, sprawiają, iż rehabilitacja urologiczna u zoperowanych pacjentów będzie rzadziej konieczna.

O rehabilitacji należy myśleć już przed zabiegiem

Zdaniem urologa, dr. n. med. Andrzeja Przybyły, który po wielu latach praktykowania rehabilitacji urologicznej w Niemczech wrócił do Polski i stał się jej pionierem w naszym kraju, dla pacjentów z rakiem prostaty rehabilitacja urologiczna jest integralną częścią terapii i powinna być włączana automatycznie do procesu leczenia. – *Jest to obecnie światowy standard. Rehabilitacja urologiczna powinna, w optymalnych warunkach, rozpoczynać się już przed zabiegiem* tzw. *prehabilitacją urologiczną* – przekonuje ekspert, który współtworzył standardy rehabilitacji urologicznej w Niemczech.

Tymczasem, jak podkreśla, większość pacjentów dowiaduje się o konieczności rehabilitacji najczęściej dopiero po operacji lub radioterapii. – *Terapia radykalna raka prostaty ratuje życie, natomiast rehabilitacja urologiczna ratuje jakość życia pacjentów oraz optymalizuje efekt terapii lekarzy specjalistów, głównie w aspekcie nietrzymania moczu i zaburzeń erekcji. Ze świadczeń rehabilitacji urologicznej powinien korzystać każdy pacjent, u którego rozpoznano nowotwór prostaty i który został poddany radykalnej prostatektomii, radioterapii bądź chemioterapii* – przekonuje dr Andrzej Przybyła.

Rehabilitacja tylko dla wybranych

W Polsce rehabilitacja urologiczna nie jest świadczeniem finansowanym z budżetu NFZ. Dlaczego?

– *Wynika to z wielu czynników, w tym między innymi z niewiedzy, nawet wśród kadr medycznych, oraz tego, że jest to stosunkowo nowe zagadnienie medyczne w naszym kraju. Niemniej rehabilitacja urologiczna rozwija się także u nas i już niebawem w stolicy ruszy pierwszy kompleksowy specjalistyczny ośrodek w tym zakresie* – mówi dr Andrzej Przybyła. W części prywatnych ośrodków, które przeprowadzają zabiegi prostatektomii, pacjenci mają możliwość skorzystania z tego typu świadczeń. Niestety w placówkach publicznych nie jest to takie oczywiste i w zależności od ośrodka i kadry, którą ten ośrodek dysponuje, tylko część chorych może w ramach leczenia kompleksowego spotkać się z fizjoterapeutą.

- *Rehabilitacja urologiczna to ścisła współpraca między urologami a fizjoterapeutami. Tylko taka współpraca gwarantować może efektywność procesu rekonwalescencji. W ramach rehabilitacji urologicznej istnieją elementy zarezerwowane zarówno wyłącznie dla urologów, jak i dla fizjoterapeutów, ale tylko łączność między tymi specjalistami zapewnia najlepsze efekty terapii* - przekonuje Andrzej Przybyła.

Z perspektywy fizjoterapeutów

Brak refundacji dla świadczeń fizjoterapii urologicznej po radykalnej prostatektomii potwierdza również mgr fizjoterapii Kinga Religa-Popiołek, wiceprezes Małopolskiego Oddziału Stowarzyszenia Osób z NTM „UroConti” i redaktor działu „Rehabilitacja urologiczna” w czasopiśmie naukowym „Przegląd Urologiczny”, która na co dzień pomaga pacjentom m.in. z problemem nietrzymania moczu po radykalnej prostatektomii. Przyznaje, że zdarzają się bezpłatne programy rehabilitacyjne, realizowane np. w ramach badań naukowych, ale jest to znikomy procent.

- *Świadczenia z zakresu fizjoterapii urologicznej są coraz bardziej dostępne na naszym rynku, jednak dotyczą głównie sektora prywatnego. Coraz więcej fizjoterapeutów chce też kształcić się w kierunku urologii, jednak nadal większość z nich podejmuje pracę wyłącznie z pacjentkami. Zatem kompleksowa fizjoterapia urologiczna dla mężczyzn nadal jest znacznie mniej dostępna niż dla kobiet* - ocenia Kinga Religa-Popiołek.

Cel: utrzymać lub poprawić jakość życia

Jak wskazują eksperci, cel prowadzonej rehabilitacji będzie zawsze uzależniony od etapu leczenia. - *Jeśli pacjent jest przed interwencją chirurgiczną bądź radioterapią, celem będzie przygotowanie go do zabiegu. Będzie to między innymi uzyskanie wydolności mięśni dna miednicy i zwiększenie ogólnej wydolności organizmu oraz poprawa trofiki tkanek, głównie w obrębie miednicy. Jeżeli pacjent jest już po danej interwencji, wtedy fizjoterapia będzie koncentrowała się na zmniejszeniu występujących powikłań oraz poprawie jakości jego życia* - wyjaśnia Kinga Religa-Popiołek.

Rośnie świadomość wśród lekarzy i pacjentów

Fizjoterapeutka zwraca jednak uwagę na pozytywny trend związany z rosnącą świadomością potrzeby wdrażania rehabilitacji urologicznej, zarówno wśród lekarzy, jak i samych pacjentów. - *Ta świadomość jest obecnie znacznie większa niż choćby pięć lat temu, zatem coraz więcej pacjentów jest kierowanych nie tylko po, ale i przed radykalną prostatektomią do fizjoterapeuty. Tę tendencję wzrostową zauważa się również w przypadku pacjentów, którzy podejmują leczenie w postaci radioterapii* - ocenia.

Oczywiście, ogromną zasługę mają w tym eksperci, którzy nagłaśniają potrzebę prowadzenia rehabilitacji, a także organizacje pacjenckie, które dla wielu chorych stają się przewodnikiem po systemie ochrony zdrowia.

JESTEŚMY SOLIDARNI Z UKRAINĄ

ZWERYFIKOWANE ZBIÓRKI

Zbiórka pieniężna **Polska Akcja Humanitarna**

Zbiórka na pomoc bezpośrednią (żywność i inne formy wsparcia) dla ludzi, którzy muszą uciekać ze swoich domów. Wsparcie obejmie osoby pozostające na Ukrainie i uchodźców w Polsce

www.siepomaga.pl/pah-ukraina

Zbiórka pieniężna **Polski Czerwony Krzyż**

Pozyskane środki będą przeznaczone w pierwszej kolejności m.in. na zakup żywności, materiałów opatrunkowych oraz zabezpieczenie innych priorytetowych potrzeb.

www.pck.pl/na-pomoc-ukrainie/

Zbiórka pieniężna **Caritas Polska**

Zebrane środki zostaną wykorzystane do zakupu artykułów pierwszej potrzeby oraz wsparcie psychologiczne dla pokrzywdzonych w wyniku wojny.

www.caritas.pl/ukraina/

Więcej zbiórek i informacji znajduje się na stronie: www.pomagamukrainie.gov.pl